

Posouzení bakalářské práce Amálie Prorokové „Dilema výběru středního vzdělání“

Vedoucí práce : PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Téma výzkumu, které sleduje výběr středního vzdělávání je stále aktuální, zvláště když je pozornost věnována zaměření výzkumu a jeho designu. To se myslím povedlo díky pojetí tématu, zvoleným metodám (mapování procesu rozhodování a volby) a především díky vzorku, ve kterém byli jak studenti, kteří právě problém volby školy řešili, tak studenti, kteří se dívali na svoje rozhodování zpětně po jednom roce. Také otázka položená na samu existenci dilemat při volbě je inspirující.

Práce je podložena dobře vybranou odbornou literaturou. Teoretická část je moc pěkně zpracovaná. U obecnějších témat neztrácí autorka ze zřetele sledovanou výzkumnou problematiku a je schopná dělat závěry a popsat své vlastní pojetí vybraných témat. Text je velmi pěkně napsaný a dobře se čte.

Základní metodou výzkumu byly zvoleny polostrukturované rozhovory zaměřené na několik základních oblastí. Rozhovory jsou dost strukturované výzkumníci, méně témata strukturují výzkumné osoby. Rozhovory byly vedeny s žáky, kteří končí základní školu a také se žáky, kteří studují střední školu v prvním ročníku a kteří popisovali již ukončený proces hledání nové školy a současnou spokojenost. Autorka si uvědomuje některá kritická místa takto sestaveného souboru osob.

Výsledky a práce s daty. Kategorie pro analýzu dat byly vytvořeny v souladu s požadavky kvalitativní metodologie a dovolily autorce správně popsat a utřídit soubor empirického materiálu. Jednotlivé kategorie se potom staly kostrou kapitol textu BP. Některé z kategorií jsou velmi zajímavé a rozhodně obohacují naše znalosti v této oblasti (finance, čas rozhodování ad.) Zajímavě se otevírá i problematika vztahu mezi cílem (profesí) a volbou školy.

Jako problém vidím určitou prvoplánovost analytické a interpretační práce. To se projevuje například v tom, že se málo uvažuje o vztahu mezi kategoriemi (vnější a vnitřní vlivy, profese rodičů a další parametry volby, rozpory ve výpovědích u jednotlivců). Ztrácejí se jednotlivé osoby vůči celkovému procesu výběru školy.

Pokud by práce na tématu pokračovala, doporučuji další literaturu, která nabízí podle mého názoru hodně zdrojů k interpretaci dat v podobném výzkumu. Určitě by pomohly dvě publikace Pražské skupiny školní etnografie *Čeští žáci a Čeští žáci po deseti letech*. Např. otevírají témata zrady na sobě, rozdílné pocity rodičů (zavírání možností) vs. dětí (otevírání možností života) ad. Také otázka dilemat se mi v tomto kontextu zdá širší nežli jen výběr mezi dvěma školami. Myslím, že by se dalo uvažovat i o dalších jako vlastní výběr a podřízení se, prestiž školy a vnímání vlastních schopností aj.

K obhajobě bych doporučila dvě oblasti: Popsat více rozdíl mezi dětmi, které jdou na gymnázia (a nevolí tedy obor) a těmi, které volí středních školy (a musí tedy uvažovat o oboru a profesním zaměření).

Přiblížit více rozdíly mezi oběma skupinami – současní devátáci a středoškoláci.

Bakalářská práce Amálie Prorokové splňuje nároky kladené na tuto závěrečnou práci a doporučuji jí k obhajobě

Praha 31.8.2015

Ida Viktorová